

עין משפט
גזר מצוה

יג א מיי" פ"ו מהלכות מירות הלכה ב סוג עשין קכו:
יד ב מיי" שם הלכה א והלכה ה ופ"י שם הלכה ג:

מוסף רש"י

רביעית דם. הוא חיותו של אדם ונצלו הכי לא חקרי מת עד שיהא בו שיעור מיתה (סנהדרין טז).
נפשות. משמע שמים, מות. דבר שמיתה צהא על ידו דהיינו רביעית (חולין עב).
רביעית קרי ליה נפש כדארמין התם (שבת לא).
רביעית דם כתיבי כעס (עירך כח).
על אלו טומאות הנזיר מגלח. ששם טמא לאחר שמנה מקלח מירותו סותר כל מה שמנה ומגלח וחור ומתחיל ומתה, כדכתיב (במדבר ו) והימים הראשונים יפלו (חולין עג).
על המת וכו'. אבל לא על שאר טומאות, כגון נבלה ושרץ, דמת כתיב בפסוק וכי ימות מת עליו (שם).
שקנתרנין הן. מקניטים (קדושין צב).
לקפחני. כמו (סוטה מד). לקחם את שוקיו, לקצץ רגליו בהלכות להודיע שהם תריסים ואין עומד כנגדם (קדושין צב).

פ' הרא"ש

על כל לאפוקי רחוקים ולעבור עליו בבי' לארץ דבאלו האי קרא ידעי' ליה דלא גרע מבהן הדיוט נפשות לאפוקי רביעית דם הבאה מבי' מתים שאסור ליטמא להם דדרשנין נפשות מת בי' נפשות משום מת א' דהיינו רביעית א' דאין אדם יכול לחיות בפחות מרביעית דם; כך כתוב במקצת ספרים לאפוקי רביעית דם וכו' והזכירו המפרשים לפרושי לאפוקי שלא יטמא לה ויבורח ספרים כתיב לאיתוויי ויחא הך גיר' טפי לאיתוויי שמטמא באוהל: אלא לקפחני בהלכות. לצערנא: כך שנה לנו רבי מאיר ור' יהודה לא היה שונה

ממ:

מללחיו דנזיר דקדאמר הש"ס מה לי כ"ג לחודיה מה לי כ"ג ונזיר לכך נראה דהתם נמי צפי' טבול יום אית ליה זריכותא לגבי כ"ג אלא סבר כיון דגלי לן תרווייהו בכ"ג דאין חילוק בין זה לזה בין אז לאס כי אסי גילוי מילתא בעלמא הוא ויליף נזיר מיניה הלכך דריש תרווייהו גבי נזיר סתם² מיהו זרין לומר דסוגיא דהכא חלוקה דמזרין גס לגבי נזיר תרווייהו לכך לא דריש מללמו כהן הדיוט והוא נזיר כי התם ועוד יש לישב גס הך דהכא דסברה כי ההיא דטבול יום דדומק הוא לפלוגי סוגיא דשמעתין אההיא דפי' טבול יום דהא אידי ואידי ר"ע היא ואין סברה לומר דתרי תנאי נינהו אליבא דר"ע מדלא קאמר הש"ס צהדיא ואף על גב דסוגיא דידן עביד זריכותא מאזיו ומאלמו והתם דריש תרתי מאזיו ומאלמו נאמר דמקרא דכ"ג עביד זריכותא ולגלויי מילתא בעלמא אנזיר הוא ומעתה גס צנזיר שוין ואייתר לן צנזיר תרווייהו לדרשא כדדריש התם וא"ת א"כ אמאי דריש הכא מלאזיו ולאלמו דנזיר תרווייהו למת מנזה לר"ע הא צהדיא סגי וי"ל דאין הכי נמי דהכא נמי נימא לאזיו לחודיה למת מנזה ולאלמו משום כהן הדיוט

והוא נזיר כדדריש התם ומיהו לא חש לפרושי כל הדרשות הכא משום דסמיך אסוגיא דהתם דפרק טבול יום וכן דרך הש"ס שמקלז צמקום אחד ומאריך צמקום אחר וא"ת א"כ למה הזכיר לר"ע כאן דרשא דכ"ג ונזיר כדדרשין ^א צמקון נמי אסוגיא דהתם כמו שסומך דדרשא דכהן הדיוט ונזיר דדרשין מללמו שלא הביאה כאן לאותה הדרשא ויש לומר היינו משום דאינטרין ליה להציא דרשא דכהן גדול ונזיר מללחיו ולמימר ^ו למה לי כ"ג ונזיר כו' כדי לאפנויי ההוא לאזיו ולאלמו דכ"ג לגזירה שזה ומה שנכתבו שניהם אזיו ואלמו היינו משום הנזירותא שצביהם וגם מיניה מקשינן לר' ישמעאל כ"ג ונזיר א' עליה ולאחותו נמי מפרש לר"ע דכתיב צמר לאחיו הואיל והתחיל לדרוש לאחיו כדפרישית שזרין לו ב' לגמור הפסוק עד סופו אי נמי משום דלר"ע אינטרין טפי לאחותו יותר מלרבי ישמעאל משום ^א (דלית) ליה לר"ע מה לי חד לאו כו' כל זה לשון מהר"ף: **ע"ר** ב^א לאפוקי רחוקים. הך לאפוקי הוי פירושא כמו נפקא ליה מהאי קרא כלומר שמפסוק זה יוצאה הדרשא שלהם משמע דמעל כל לחודיה דריש רחוקים מדדריש צמקון נפשות לרביעית דם הצהא משני מתים ודוחק הוא דהא ^א ^ב גבי נזיר נמי כתיב על כל נפש ואפי"ה לא דריש מיניה רחוקים כי אס מנפש לכך נראה דהכא נמי דריש רחוקים מעל כל נפשות ומ"מ דריש נמי מיניה רביעית דם משני מתים מדכתיב נפשות לשון רבים ולא נפש ויש לתמוה למה ליה לר"ע גבי כ"ג קרא דרחוקים חיפוק ליה מק"ו מכהן הדיוט כמו לתנא דריש פרקין או משום איסור שהיה עליו צהדיוטותו להיכא אול כדפרישית לעיל דזה עיקר הטעם לעיל ופי' צתום' לעצור עליו בשני לאוין ותימה קצת דהש"ס לא הזכירו כלל וזרין עיון לשון מהר"ף: **בתנ"י** **ע"ר** אלו טומאות הנזיר מגלח **ע"ר** המת וע"ר ביות מן המת. צין צמגע צין צמשא צין צההל ומפרש³ בגמרא דהשתא על כוית מן המת מגלח על מת שלם לא כ"ש: **צצ"ר**. מוהל מן המת כדמפרש צגמ': **ו**ע"ר**** מלא תרודו רקב. רקבון ועפרורית הצא מן המת וצגמרא מפרש שיעורא. תרוד קף: **ו**ע"ר**** השרדה וע"ר הגולגולת. ואע"פ שאין עליה⁴ צשר כלל וצגמ' צעי אי על תרוייהו או על חדא מניהן: **ו**ע"ר**** אבר מן המת ואבר מן החי שיש ע"יהם בשר בראוי. צפרק העור והרנטץ (חולין דף קכה): מפרש שזה צשר⁵ שיוכל האבר לחיות ממנו אם היה מחובר לאדם חי שיוכל להעלות ארוכה ואע"פ שאין צו כוית צשר: **ו**ע"ר**** חצי קב עצמות. ומיירי שצאו מרוב מניינו או מרוב צניינו כגון שיש ד' צקצ' עצמות שנשתצרו וחצי קצ עצמות זה מהן מעט מכל עלם ועלם והיינו מרוב מניינו ורוב צניינו מפרש לקמן שני שוקים וירך אחד או איפכא ואע"פ שמטמא צההל צרובע הקצ כדאימא צהדיא צמתניתין ^א צפ"ק דאהלות אלו מטמאין צההל וקחשיב רובע עצמות הצא מרוב מניינו או מרוב צניינו מ"מ הלכה הוא דאין הנזיר מגלח אלא על חצי קצ וליכא לפרושי חצי קצ משאר עצמות שאינו מרוב צניינו ולא מרוב מניינו דהא צההל נמי לא מטמא מדלל קתני להו צפ"ק' דאהלות צהדי הך דמטמא צההל: **ו**ע"ר**** חצי זוג דם. ואע"פ שמטמא צההל צרביעית כדאימא צמתניתין דאהלות מ"מ אין הנזיר מגלח אלא על חצי לוג ושיעורין הלכה למשה מסיני: **ע"ר** משאו וע"ר מגעו וע"ר אהילו. דכל הני דחשיב לעיל מטמא צין צמגע צין צמשא צין צההל ועלם⁸ כשעורה על מגעו ועל משאו מגלח אבל צההל אפילו טמוי לא מטמא: **ע"ר** אלו הנזיר מגלח. צגמ' מפרש על אלו דרישא ועל אלו דסיפא למעוטי מאי:

ומזה בשלישי ובשביעי וסותר את הקודמין. דכתיב והימים הראשונים יפלו: ואין מתחיל למנות מירות דטהרה עד שיטהר. ולי"ג צמשנה ויציא קרבנותיו וכן מוכח צגמ' דאיציעא מיציעא ליה מתניתין מני דא"כ פשיטא דרצנן היא: **אלא** קפחחני בהלכות. לצערני:

כך שנה לי רבי מאיר. צמשנה על המת ועל כוית מן המת ורבי יהודה לא היה שונה על המת צמשנתו משום דכל שכן דמכזית

מן המת וכו': ^ט **עדיין**. יכול להקשות ולומר על אבר ממנו מגלח כדתנן צמתניתין ומיירי דאפילו אין עליו כוית צשר כדתנן פ"ק

דאהלות שהצצים אין להם שיעור כל שכן על מת שלם ואכתי מאי קמשמע לן על המת:

אלא כדאמר ר' יוחנן **לא** נצרכה **אלא** צנפץ שלא נתקשרו אבריו בגידין.^[ח] [ואית] צו כוית צשר ואבר מאותו נפל אינו מטמא צההל כיון שאין צו גידין דלא מיקרי אבר אלא עלם וצשר וגידין ועל כל המת מגלח אע"פ שאין לו עדיין גידין והא דקאמר הכא כדאמר ר' יוחנן

פי' רצינו יאחך דאמתניתין דאהלות אמרה דקתני המת וכזית מן המת דמטמא צההל מוקי לה רבי יוחנן צנפל שלא נתקשרו אצריו בגידין"':

כהן גדול פרק שביעי נזיר

על כל לאפוקי רחוקים. דלא ליטמא: **מס לאפוקי קרובים: נפשות**. שאס יאלת רביעית דם מצ' מתים אינו מטמא להם: **בתנ"י** **נלל** מפרש צגמרא^א: **ועל אבר מן החי ועל אבר מן המת שיש עליהם צשר כראוי**. דהיינו כדי שיוכל לחיות ולהצריא אף על פי שאין עליהן צשר כוית: **חצי לוג דם**.

שמי רביעיות: על עלם כשעורה על מגעו ועל משאו. אבל לא על אהילו: **גמ'** קנטרנין. טיכטוריו"ש: **לקפחני**. לנלחני: **כעס** רבי יהודה. ואמר זו אלו אינו משנה: ^א ויעדיין

כוית נצל ועל מלא תרודו רקב על השרדה ועל הגולגולת ועל אבר מן המת ועל אבר מן החי שיש עליו בשר כראוי ועל חצי קב עצמות ועל חצי לוג דם ועל מגעון ועל משאן ועל אהילן ועל עצם כשעורה על מגעו ועל משאו יעל אלו הנזיר מגלח ומזה בשלישי ובשביעי וסותר את הקודמין ואינו מתחיל למנות אלא עד שיטהר ומביא את קרבנותיו: **גמ'** ^א תנו רבנן אחר פטירתו של רבי מאיר אמר להן רבי יהודה לתלמידיו אל יכנסו תלמידי רבי מאיר לכאן מפני שקנתרנין הן ולא ללמוד תורה הן באין אלא לקפחני בהלכות הן באין דחק סומכום ונכנסם אמר להם כך שנה לי רבי מאיר על אלו טומאות הנזיר מגלח על המת ועל כוית מן המת כעס רבי יהודה ואמר להן לא כך אמרתי לכם אל יכנסו תלמידי רבי מאיר לכאן מפני שקנתרנין הן על כוית מן המת מגלח על המת לא כ"ש אמר

והוא נזיר כדדריש התם ומיהו לא חש לפרושי כל הדרשות הכא משום דסמיך אסוגיא דהתם דפרק טבול יום וכן דרך הש"ס שמקלז צמקום אחד ומאריך צמקום אחר וא"ת א"כ למה הזכיר לר"ע כאן דרשא דכ"ג ונזיר כדדרשין ^א צמקון נמי אסוגיא דהתם כמו שסומך דדרשא דכהן הדיוט ונזיר דדרשין מללמו שלא הביאה כאן לאותה הדרשא ויש לומר היינו משום דאינטרין ליה להציא דרשא דכהן גדול ונזיר מללחיו ולמימר ^ו למה לי כ"ג ונזיר כו' כדי לאפנויי ההוא לאזיו ולאלמו דכ"ג לגזירה שזה ומה שנכתבו שניהם אזיו ואלמו היינו משום הנזירותא שצביהם וגם מיניה מקשינן לר' ישמעאל כ"ג ונזיר א' עליה ולאחותו נמי מפרש לר"ע דכתיב צמר לאחיו הואיל והתחיל לדרוש לאחיו כדפרישית שזרין לו ב' לגמור הפסוק עד סופו אי נמי משום דלר"ע אינטרין טפי לאחותו יותר מלרבי ישמעאל משום ^א (דלית) ליה לר"ע מה לי חד לאו כו' כל זה לשון מהר"ף: **ע"ר** ב^א לאפוקי רחוקים. הך לאפוקי הוי פירושא כמו נפקא ליה מהאי קרא כלומר שמפסוק זה יוצאה הדרשא שלהם משמע דמעל כל לחודיה דריש רחוקים מדדריש צמקון נפשות לרביעית דם הצהא משני מתים ודוחק הוא דהא ^א ^ב גבי נזיר נמי כתיב על כל נפש ואפי"ה לא דריש מיניה רחוקים כי אס מנפש לכך נראה דהכא נמי דריש רחוקים מעל כל נפשות ומ"מ דריש נמי מיניה רביעית דם משני מתים מדכתיב נפשות לשון רבים ולא נפש ויש לתמוה למה ליה לר"ע גבי כ"ג קרא דרחוקים חיפוק ליה מק"ו מכהן הדיוט כמו לתנא דריש פרקין או משום איסור שהיה עליו צהדיוטותו להיכא אול כדפרישית לעיל דזה עיקר הטעם לעיל ופי' צתום' לעצור עליו בשני לאוין ותימה קצת דהש"ס לא הזכירו כלל וזרין עיון לשון מהר"ף: **בתנ"י** **ע"ר** אלו טומאות הנזיר מגלח **ע"ר** המת וע"ר ביות מן המת. צין צמגע צין צמשא צין צההל ומפרש³ בגמרא דהשתא על כוית מן המת מגלח על מת שלם לא כ"ש: **צצ"ר**. מוהל מן המת כדמפרש צגמ': **ו**ע"ר**** מלא תרודו רקב. רקבון ועפרורית הצא מן המת וצגמרא מפרש שיעורא. תרוד קף: **ו**ע"ר**** השרדה וע"ר הגולגולת. ואע"פ שאין עליה⁴ צשר כלל וצגמ' צעי אי על תרוייהו או על חדא מניהן: **ו**ע"ר**** אבר מן המת ואבר מן החי שיש ע"יהם בשר בראוי. צפרק העור והרנטץ (חולין דף קכה): מפרש שזה צשר⁵ שיוכל האבר לחיות ממנו אם היה מחובר לאדם חי שיוכל להעלות ארוכה ואע"פ שאין צו כוית צשר: **ו**ע"ר**** חצי קב עצמות. ומיירי שצאו מרוב מניינו או מרוב צניינו כגון שיש ד' צקצ' עצמות שנשתצרו וחצי קצ עצמות זה מהן מעט מכל עלם ועלם והיינו מרוב מניינו ורוב צניינו מפרש לקמן שני שוקים וירך אחד או איפכא ואע"פ שמטמא צההל צרובע הקצ כדאימא צהדיא צמתניתין ^א צפ"ק דאהלות אלו מטמאין צההל וקחשיב רובע עצמות הצא מרוב מניינו או מרוב צניינו מ"מ הלכה הוא דאין הנזיר מגלח אלא על חצי קצ וליכא לפרושי חצי קצ משאר עצמות שאינו מרוב צניינו ולא מרוב מניינו דהא צההל נמי לא מטמא מדלל קתני להו צפ"ק' דאהלות צהדי הך דמטמא צההל: **ו**ע"ר**** חצי זוג דם. ואע"פ שמטמא צההל צרביעית כדאימא צמתניתין דאהלות מ"מ אין הנזיר מגלח אלא על חצי לוג ושיעורין הלכה למשה מסיני: **ע"ר** משאו וע"ר מגעו וע"ר אהילו. דכל הני דחשיב לעיל מטמא צין צמגע צין צמשא צין צההל ועלם⁸ כשעורה על מגעו ועל משאו מגלח אבל צההל אפילו טמוי לא מטמא: **ע"ר** אלו הנזיר מגלח. צגמ' מפרש על אלו דרישא ועל אלו דסיפא למעוטי מאי:

ומזה בשלישי ובשביעי וסותר את הקודמין. דכתיב והימים הראשונים יפלו: ואין מתחיל למנות מירות דטהרה עד שיטהר. ולי"ג צמשנה ויציא קרבנותיו וכן מוכח צגמ' דאיציעא מיציעא ליה מתניתין מני דא"כ פשיטא דרצנן היא: **אלא** קפחחני בהלכות. לצערני:

כך שנה לי רבי מאיר. צמשנה על המת ועל כוית מן המת ורבי יהודה לא היה שונה על המת צמשנתו משום דכל שכן דמכזית מן המת וכו': ^ט **עדיין**. יכול להקשות ולומר על אבר ממנו מגלח כדתנן צמתניתין ומיירי דאפילו אין עליו כוית צשר כדתנן פ"ק

דאהלות שהצצים אין להם שיעור כל שכן על מת שלם ואכתי מאי קמשמע לן על המת:

אלא כדאמר ר' יוחנן **לא** נצרכה **אלא** צנפץ שלא נתקשרו אבריו בגידין.^[ח] [ואית] צו כוית צשר ואבר מאותו נפל אינו מטמא צההל כיון שאין צו גידין דלא מיקרי אבר אלא עלם וצשר וגידין ועל כל המת מגלח אע"פ שאין לו עדיין גידין והא דקאמר הכא כדאמר ר' יוחנן

פי' רצינו יאחך דאמתניתין דאהלות אמרה דקתני המת וכזית מן המת דמטמא צההל מוקי לה רבי יוחנן צנפל שלא נתקשרו אצריו בגידין"':

רצא

מסורת הש"ס

(א) [לעיל לת.וש"נ]. (ב) חולין פט: ק. (ג) קדושין נבג. (ד) [למקנ.ג]. (ה) צ"ל נסמוך. (ו) צ"ל מה לי. (ז) דלית כפ"ל. (ח) צ"ל צפרק שני. (ט) שייך לך ד. (י) [וע"ע חוסי' חולין פט: ד"ה ואמר].

נוסחת הריב"ן

[א] חזנה זריכה תלמוד:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה על כל. גבי נזיר גמ' בתיב על כל נפש. צנזיר לא כתיב כל ט' ח"מ:

הגהות מהר"ב

רגשוברג

[א] בא"ד (המתחיל מעבד לזרף) ולמימר מה לי וכו' כהן גדול ונזיר עליה חזית עליה נמחק וי"צ מנליה:
[ב] בא"ד כדפרישות שזרין לו לגמור חזית לגמור חזית וי"צ גומר:
[ג] ד"ה על כל וכו' דהא גבי נזיר נמי כתיב על כל י"צ עי' ח"מ ציאר דצריהם צוה דתמזיהם צבזיר לא כתיב כל:
[ד] ד"ה ועל חצי וכו' נמי כתיב על כל י"צ עי' ח"מ ציאר דצריהם צוה דתמזיהם צבזיר לא כתיב כל:
[ה] ד"ה אלא וכו' נתקשרו אצניו צבזירין ואית חזית ואית נמחק וי"צ ואין ח"מ:

הגהות הרוסופות

- צ"ל אס ק. צ. צ"ל התס.
- צ"ל ופירן. 4. צ"ל עליהם. 5. צס"א חתא כ"כ צשר. 6. חזית צקב נמחק וצ"ל קציה. 7. צ"ל צפ"ב. 8. צס"א ועל עלם.

לעזי רש"י

טורטוריו"ש. גורמי-נזק. ערשי-עורל.